

Förslag till yttrande, remiss från Regeringskansliet, betänkande: En översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag (SOU 2025:64)

Förslag till yttrande

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden anser att betänkandet i stora delar är bra, men anser dock inte att tillräckliga skäl har påvisats för att motivera att livsmedelskontrollen ska flyttas till Livsmedelsverket.

Sammanfattning

Munkedals kommun har fått Regeringskansliet, Landsbygds- och infrastrukturdepartementets remiss för yttrande.

Betänkandet föreslår en omfattande reform av den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan för att uppnå:

- Ökad effektivitet och likvärdighet.
- Stärkt konkurrenskraft.
- Minskad administrativ börda för företag.

Reformen omfattar ett antal åtgärder vilka redovisas nedan.

- 1) Antal kontrollmyndigheter ska minskas från 270 till 2
 - Livsmedelsverket (SLV): ansvar för livsmedel.
 - Jordbruksverket (SJV): ansvar för foder och animaliska biprodukter (ABP).
 - Länsstyrelserna: ansvar för djurskydd vid transport till slakt. Möjlighet till överlåtelse av kontrollansvar mellan SLV och SJV.

2) Lagändringar

- Ändringar i bl.a. livsmedelslagen, foderlagen, djurskyddslagen, lagen om ekologisk produktion.
- Nya regler om samverkan, uppgiftsskyldighet, personuppgiftsbehandling.

3) Finansiering och avgifter

Finansieringsmodell	Avgiftsmodell
Huvudregel	Avgiftsfinansiering
Undantag	Anslagsfinansiering för primärproduktion, dricksvatten, slakt, vildsvin (trikin)

I övrigt innebär förslaget att det införs:

- Avgiftslättnader för små företag.
- ABP-kontroll i primärproduktion, avgiften tas bort.
- Kontrollprogram (salmonella m.m.), avgiften tas bort.
- 853-anläggningar ≤ 200 ton, avgiftssänkning.
- Exportgodkännande, avgift endast för handläggningstid.

4) Stöd till små företag

- Behovsanpassad rådgivning till mikroföretag.
- Kompetensutveckling inom SLV/SJV om mindre företags villkor.
- Eldrimner får utökat uppdrag att ta fram branschriktlinjer.

5) Digitalisering och samverkan

- Ny förordning om samverkan mellan SLV, SJV och länsstyrelser.
- Gemensamt anläggningsregister och digitala tjänster.
- Regeringsuppdrag om IT-behov.

6) Konsekvenser

- För företag, bättre likvärdighet, rådgivning, minskad administration.
- För kommuner: kontrolluppdrag upphör, påverkan på organisation och ekonomi.
- För staten: ökad budgetpost, men effektivare kontroll.

7) Ikraftträdande

- 1 januari 2027, vissa bestämmelser (t.ex. uppgiftsskyldighet).
- 1 januari 2028, huvuddelen av reformen.

Miljöenheten i Mellersta Bohuslän yttrande

Miljöenheten i Mellersta Bohuslän:

- anser att betänkandet om livsmedelskontrollen i stora delar är bra, och att den belyser viktiga aspekter på hur den genomförs idag.
- anser dock inte att betänkandet redovisar tillräckliga skäl för att motivera en förändring av hur livsmedelskontrollen genomförs idag, genom att föreslå att ansvaret för tillsyn och kontroll flyttas till Livsmedelsverket.

Som skäl till sitt förslag till yttrande vill Miljöenheten i Mellersta Bohuslän anföra följande:

- att förvaltningen inte känner igen sig i bl. a. den kritik som betänkandet tar upp från företagare, och att de skulle vara missnöjda med livsmedelskontrollen. Tvärtom anser MiMB att de senaste NKI mätningarna visar på att just livsmedelskontrollen utvecklats på ett positivt sätt.

Motivering

Det är flera företagare inom MiMB ansvarsområde vilka i motsats beklagat det faktum att den senaste riskklassningen inneburit att verksamheten framöver inte kommer att få lika många kontroller som tidigare, och därmed inte heller det stöd vilket upplevts värdefullt.

- att förvaltningen inte känner igen sig i den kritik som utredningen tar upp vad gäller svårigheter att komma i kontakt med berörda handläggare på kommunerna.

Motivering

Inte i något fall har kritik kring tillgänglighet framförts sedan MiMB tog bort telefontiderna och där tre stycken bemannade medborgargarcentrum/servicecenter idag

bistår såväl invånare som företagare med råd eller med att komma i kontakt med livsmedelshandläggarna.

- att ett förstatligande (centralisering) kan komma att leda till en försämring av livsmedelskontrollen, främst genom att den direkta servicen och rådgivningen försämras eller helt försvinner i samband med att kännedomen om de lokala möjligheterna och utmaningarna upphör.

Motivering

En centralisering av kontrollen kommer att innebära att dagens spontana möten i kommunhus, eller direkt ute på verksamhetsställena påverkas eller i sämsta fall att de helt upphör.

- att förslaget kommer att försvåra den lokala samverkan med annan kommunal verksamhet,

Motivering

Idag medverkar livsmedelsinspektörer i s k "lotsmöten", vid vilka nya företag och verksamheter ges möjlighet att vid samma tillfälle träffa handläggare inom flera olika branschområden, ex v näringslivs-, livsmedels-, bygglovs- och miljöområdet, och vid vilka även ex v alkohol-handläggare och trafikingenjörer medverkar.

"Lotsmöten" är en viktig del i det lokala arbetet med att skapa hållbara nätverk, och som effektiviserar myndighetsutövningen i alla dess delar. I praktiken skulle förslaget i betänkandet därför indirekt komma att påverka övriga funktioners handläggningstider på ett negativt sätt.

Miljöenheten i Mellersta Bohuslän anser att det i betänkandet finns flera goda idéer för att förbättra och utveckla kontrollen och finansieringen av livsmedelskedjan, varför i stället föreslås att:

- ta fram generella men också årliga checklistor för förekommande verksamhetstyper (t ex skolkök, restauranger och kiosker) och att kommunerna föreläggs att använda dessa.

- utreda, upphandla och implementera ett för alla kommuner gemensamt IT-system för dokumentation och där e-tjänster kan utvecklas.
- arbetar fram ett frasdokument, ex v i likhet med Stockholms stads, och som byggs in i det gemensamma IT-systemet utveckla gemensamma mallar för kontroll-rapporter, registrerings- och sanktionsbeslut och som implementeras i IT-systemet.
- implementera en "Livsmedelscentral för Sverige" och som såväl befintliga som nya verksamheter kan kontakta för att utifrån verksamhetsbeskrivningen enkelt få svar på vilken kontrollmyndighet verksamheten ska anses tillhöra, Livsmedelsverket, Länsstyrelsen eller en kommun. Livsmedelscentralen skulle därmed också kunna bidra till att förenkla men också tydliggöra gränsdragningen mellan Livsmedelsverket, Länsstyrelserna och kommunerna.
- utveckla utbildningsportal och "Livstecknet" genom regelbundna utbildningar och instruktionsfilmer för typfall vid en normal kontroll av olika verksamhetstyper, och som tydliggör generella kontrollpunkter, men som också kan ge styrning på årliga fokusområden eller särskilda satsningar/kontrollområden.

Konsekvensbeskrivning

Betänkandet behöver utifrån förslaget utvecklas med en konsekvensbeskrivning som bör omfatta såväl ekonomiska, sociala som miljömässiga konsekvenser, för alla de parter som berörs av förändringarna.

Föreslagna ändringar innebär att den lokala livsmedelskompetensen utgår och att frågan därmed inte aktualiseras lika ofta som idag. Detta kommer att få konsekvenser i det dagliga arbetet för olika verksamheter, men också innebära att kompetensen måste tillhandahållas på annat sätt i händelse av höjd beredskap, i tider då livsmedelssäkerheten och -hanteringen ofta är helt avgörande.

Namn
Titel
Avdelning